

บทที่ 1

บทนำ

ความสำคัญและที่มาของปัญหา

ธุรกิจการท่องเที่ยว เป็นอุตสาหกรรมที่มีความสำคัญ เพราะเกี่ยวข้องกับธุรกิจหลายอย่าง ทั้งในด้านการขนส่ง ด้านที่พัก ร้านอาหาร รวมทั้งร้านจำหน่ายสินค้าที่ระลึก ถึงแม้บางช่วงเวลาสภาวะทางเศรษฐกิจของประเทศจะอยู่ในภาวะถดถอย การท่องเที่ยวก็ยังคงเป็นอุตสาหกรรมที่มีความสำคัญต่อประเทศ โดยสามารถนำเงินตราเข้าสู่ประเทศ และยังทำให้เกิดการกระจายรายได้ไปในท้องถิ่นอีกด้วย ปัจจุบันรัฐบาลได้พยายามสร้างค่านิยมให้ชาวไทยเพิ่มการเดินทางและใช้จ่ายในต่างประเทศกระจายไปทั่วภูมิภาคตลอดปี เพื่อเพิ่มมูลค่าการท่องเที่ยวให้มากยิ่งขึ้น และเป็นการกระจายความเจริญ ไปสู่ท้องถิ่น ซึ่งเป็นผลดีต่อการพัฒนาการทางเศรษฐกิจของประเทศอย่างต่อเนื่องมาตลอดตั้งแต่อดีตและต่อไปในอนาคต เพราะการท่องเที่ยวมีผลในการกระตุ้นให้เกิดการผลิตและการนำทรัพยากรของประเทศมาใช้ให้เกิดประโยชน์อย่างเหมาะสม ในรูปของการบริการเกี่ยวกับการท่องเที่ยวและในรูปของสินค้า ซึ่งประการหลังนี้ทำให้ประชาชนได้สร้างงานจากผลผลิตของท้องถิ่นให้เป็นสินค้าที่ระลึกเพื่อบริการนักท่องเที่ยวอีกด้วย

จังหวัดลพบุรี เป็นเมืองที่มีความสำคัญในด้านประวัติศาสตร์ โบราณคดี และมีแหล่งท่องเที่ยวที่หลากหลาย เช่น แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ แหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์และโบราณคดี แหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม เป็นต้น จึงมีประชาชนให้ความสนใจมาเป็นจำนวนมาก กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา ได้จัดให้จังหวัดลพบุรีเป็น 1 ใน 4 จังหวัดที่อยู่ในเส้นทางท่องเที่ยวของภาคกลาง อันได้แก่ กรุงเทพฯ สระบุรี ลพบุรี เพชรบูรณ์ จากแผนพัฒนาจังหวัดลพบุรี ได้กำหนดวิสัยทัศน์การพัฒนาจังหวัดไว้ว่า จังหวัดลพบุรีจะเป็นศูนย์กลางทางการศึกษา และการท่องเที่ยวของภูมิภาคโดยกำหนดยุทธศาสตร์ไว้ว่า ให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวแบบยั่งยืน มีการเชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดและจังหวัดใกล้เคียง จากแผนการท่องเที่ยวและแผนพัฒนาจังหวัดดังกล่าวมาแล้ว จะเห็นได้ว่าทุกฝ่ายต่างก็ให้ความสำคัญกับจังหวัดลพบุรี โดยจัดให้มีโครงการต่างๆ ขึ้นมา ดังนั้น จังหวัดลพบุรีจึงจะมีการพัฒนาปรับปรุงโครงการต่างๆ เช่นการพัฒนาคุณภาพของแหล่งท่องเที่ยว การให้บริการแก่นักท่องเที่ยวการส่งเสริมพัฒนาสินค้าที่ระลึกให้มีความน่าสนใจเพื่อรองรับการท่องเที่ยวและสร้างรายได้ให้กับท้องถิ่น

ในจำนวนแหล่งท่องเที่ยวของจังหวัดของจังหวัดลพบุรี มีแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่ได้รับความนิยมจากประชาชนมาก ได้แก่เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าซับลังกา ตั้งอยู่ในท้องที่ ตำบลลำ

สนธิ และตำบลกุดตาเพชร กิ่งอำเภอลำสนธิ จังหวัดลพบุรี ป่าซับลังกาเป็นป่าสงวนแห่งชาติ มีเนื้อที่ประมาณ 155 ตารางกิโลเมตร เป็นป่าต้นน้ำลำธารของลำสนธิไหลลงสู่แม่น้ำป่าสัก เป็นป่าผืนสุดท้ายของจังหวัดลพบุรี ที่มีสภาพป่าค่อนข้างสมบูรณ์ ประกอบด้วยป่าหลายลักษณะ มีแหล่งน้ำและแหล่งอาหารของสัตว์ป่าอุดมสมบูรณ์ มีสัตว์ป่าอาศัยอยู่หลายชนิด และมีเลียงผาซึ่งเป็นสัตว์ป่าสงวนอาศัยอยู่ มีธรรมชาติที่น่าสนใจได้แก่ น้ำตกสามสาย เป็นน้ำตกขนาดเล็กมีน้ำไหลตลอดทั้งปี จุดชมวิวยอดเขาพังเหย สามารถมองเห็นทิวทัศน์ได้กว้างไกล เขาผาแดง ผาผึ้ง ผานกกก เป็นหน้าผาสูงชัน และเขาจันทน์ผาซึ่งมีต้นจันทน์ผาอยู่มากมาย นับได้ว่าเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าซับลังกาเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่น่าสนใจอีกแห่งหนึ่ง

แหล่งท่องเที่ยวเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าซับลังกา มีผู้ให้ความสนใจมาเที่ยวชมเป็นจำนวนมาก แต่ชุมชนที่พำนักอยู่โดยรอบของพื้นที่ยังขาดรายได้จากการท่องเที่ยว เพื่อเป็นการสร้างอาชีพใหม่เพิ่มรายได้ให้กับชุมชนนำไปสู่คุณภาพที่ดีขึ้นของประชาชน ตามแผนการเร่งด่วนนโยบายและยุทธศาสตร์การวิจัยของชาติ ผู้วิจัยซึ่งเป็นผู้สอนวิชาการออกแบบของที่ระลึก มีความสนใจความสนใจที่จะศึกษาการพัฒนาอาชีพ เพื่อเป็นการสร้างชุมชนเข้มแข็งทางด้านการท่องเที่ยว ในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าซับลังกา โดยการออกแบบสินค้าที่ระลึก จะใช้รูปแบบหรือวัสดุให้มีความเป็นเอกลักษณ์ของท้องถิ่น ผลของการศึกษาขอมจะก่อให้เกิดประโยชน์ต่อชุมชน การท่องเที่ยว และเศรษฐกิจของจังหวัดต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษารูปแบบและวัสดุในการสร้างสินค้าที่ระลึกเพื่อการท่องเที่ยวเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าซับลังกา
2. เพื่อสร้างสรรค์ผลิตภัณฑ์สำหรับชุมชน โดยใช้รูปแบบหรือวัสดุจากท้องถิ่น
3. เพื่อสร้างแนวทางในการผลิตเป็นสินค้าที่ระลึกของท้องถิ่น

ขอบเขตการวิจัย

ออกแบบสินค้าที่ระลึกเพื่อการท่องเที่ยว ประกอบด้วยสาระ แนวคิดในการออกแบบสินค้าที่ระลึกมุ่งเน้นความงามและประโยชน์ใช้สอย มีความเป็นเอกลักษณ์ของท้องถิ่นที่เป็นแนวคิดมาจากธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กระบวนการและกรรมวิธีในการผลิตง่าย สร้างสรรค์ให้รูปแบบมีความเรียบง่าย แปลกใหม่ที่น่าสนใจ จำนวนอย่างน้อย 10 รูปแบบ

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับการวิจัย

1. สามารถนำวัสดุหรือเรื่องราวในท้องถิ่นมาสร้างเป็นสินค้าที่ระลึกเพื่อการท่องเที่ยวที่

มีคุณค่า

2. ชุมชนสามารถเรียนรู้และผลิตเป็นสินค้าที่ระลึก ทำให้เกิดการสร้างงาน สร้างรายได้
3. โรงเรียนหรือสถาบันการศึกษาที่สอนวิชาศิลปะ วิชาศิลปหัตถกรรม หรือกิจกรรมที่เกี่ยวข้อง จะได้นำผลการวิจัยไปพัฒนาสร้างสรรค์เป็นผลิตภัณฑ์สินค้าที่ระลึกได้
4. ผู้ผลิตสินค้าที่ระลึก จะได้นำแนวคิดจากการวิจัยไปคิดสร้างสรรค์เป็นผลิตภัณฑ์สินค้าที่ระลึกของท้องถิ่นในรูปแบบต่างๆ
5. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาและส่งเสริมอาชีพเช่น กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม กรมพัฒนาชุมชน รวมทั้งองค์กรเอกชนที่ผลิตสินค้าที่ระลึก จะได้นำผลการวิจัยไปพัฒนาเผยแพร่ฝึกอบรม เพื่อสร้างสรรค์อย่างกว้างขวาง เป็นการสร้างรายได้ให้กับประชาชน และบังเกิดผลดีต่อเศรษฐกิจโดยรวม

นิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย

การสร้างสรรค์ หมายถึงกระบวนการทำงานโดยการคิดทำสิ่งใหม่ การตัดแปลงปรับปรุงของเดิมให้ดียิ่งขึ้น หรือการรวบรวมสิ่งที่มีความสัมพันธ์กันเข้าเป็นสิ่งใหม่ โดยใช้ส่วนประกอบของการออกแบบ และองค์ประกอบศิลป์

การออกแบบ หมายถึงการวางแผนเพื่อจะได้ลงมือกระทำตามที่ต้องการ การรู้จักเลือกใช้วัสดุ และวิธีการให้เหมาะสมสอดคล้องกับลักษณะรูปแบบ และคุณสมบัติของวัสดุแต่ละชนิด ตามความคิดสร้างสรรค์

สินค้าที่ระลึก หมายถึงผลิตภัณฑ์ที่สร้างสรรค์จากวัสดุหรือเรื่องราวในท้องถิ่น สร้างเป็นสินค้าที่มีการซื้อขาย เพื่อใช้เป็นสื่อแสดงถึง การเคยมาเที่ยว ความนึกถึง หรือเป็นสัญลักษณ์ของป่าช้าลังกา มีความเป็นเอกลักษณ์ มีประโยชน์ใช้สอย หรือใช้ประดับตกแต่งเพื่อความงาม

เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าช้าลังกา หมายถึงป่าของจังหวัดลพบุรี เป็นป่าต้นน้ำของลำสนธิ ไหลลงสู่ม่าน้ำป่าสัก มีแหล่งอาหารของสัตว์ป่าอุดมสมบูรณ์ มีสัตว์ป่าอาศัยอยู่หลายชนิด มีธรรมชาติที่น่าสนใจ ได้แก่ น้ำตก จุดชมวิว หน้าผา นับได้ว่าเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่น่าสนใจแห่งหนึ่ง

นักท่องเที่ยว หมายถึง ประชาชนทั่วไป ที่เดินทางมาท่องเที่ยวเพื่อพักผ่อนหย่อนใจ หรือมาเพื่อศึกษาหาความรู้เกี่ยวกับเรื่องธรรมชาติสิ่งแวดล้อม ในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าช้าลังกา หรือแหล่งท่องเที่ยวอื่นๆ ในจังหวัดลพบุรี